6. Поснова Т. Формування ціннісно-мотиваційної сфери особистості студента // Соціальна психологія. – 2004. – №2(4). – С. 134-139.
7. Старченко С.О. Оцінка фізичної підготовленості студентів фізико-математичного факультету Сумського державного педагогічного університету // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. праць / За ред. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХІІІ), 2003. – №4. – С. 19-25.

Annotation. The frticle presents the results of the investigation of the level of formation of students' need in physical improvement.

Key words: physical culture, sport, physical improvement, evaluative attitude.

Отримано 24.09.2008 р.

УДК 796.011.3:378.6:355

Овчарук І.С., кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
Скиба С.А., керівник кафедри,
факультет військової підготовки Подільського державного аграрно-технічного університету

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ КУРСАНТІВ НА ФОНІ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ

Анотація. У ході лонгітюдинального констатувального експерименту вивчався вплив мотиваційного фактору на величини результатів фізичної підготовленості курсантів з різним рівнем цієї підготовленості впродовж навчання у вищому військовому навчальному закладі за чинним змістом фізичного виховання. Встановлено значні розбіжності у результатах при виконанні фізичних вправ між курсантами – членами збірних команд та курсантами підрозділів, у яких відрізняється мотивація до спортивно-масової роботи, що обумовлює необхідність враховувати даний фактор при формуванні змісту фізичної підготовки всіх курсантів.

Ключові слова: спортивно-масова робота, позитивна мотивація курсантів, курсанти-розрядники, психолого-педагогічні методи, фізична підготовленість.

Постановка проблеми. Для обґрунтованого й ефективного планування психолого-педагогічних впливів на формування мотивації курсантів вищих військових навчальних закладів до занять фізичною підготовкою і спортом необхідно знати динаміку і залежність мотиваційно-цілісних стосунків від етапів навчання і виховання, військової спеціалізації і рівня фізичної підготовленості, що визначає необхідність вивчення і аналізу мотивації курсантів до занять фізичною підготовкою і спортом, їхніх індивідуально-психологічних рис. Це особливо важливо в умовах корінних перетворень цілісної орієнтації курсантів

вищих військових навчальних закладів внаслідок змін, що відбуваються в галузі економічного та соціально-політичного життя країни [2,6].

Дослідження фактичного стану мотивації курсантів ВВНЗ виявило відносно невисокий її рівень, явно недостатню обґрунтованість і усвідомлення мотивів, що реально спонукають курсантів до занять [5]. В процесі навчання відбувається не посилення, як того очікують педагоги, а послаблення мотивації [1,7].

На сьогоднішній день спортивно-масова робота є однією з основних форм фізичної підготовки військовослужбовців та спрямована на підвищення рівня фізичної підготовки і спортивної майстерності, організації змістовного дозвілля особового складу [4]. Вона також орієнтована на підготовку курсантів-розрядників. Але, якщо при організації та проведенні навчально-тренувальних занять не враховується бажання курсантів до занять спортом, то вони недостатньо ефективні і не досягають необхідного результату (зменшується кількість курсантів-розрядників, рівень фізичної підготовленості, відсутня мотивація до занять спортивно-масовою роботою) [6].

У щорічних наказах МО України про підсумки організації, проведення фізичної підготовки і спортивно-масової роботи у Збройних Силах підкреслюється, що спортивна робота набуває широкого поширення у військових частинах та підрозділах. Військовослужбовці виконують норми та вимоги ВСК, підтверджують та виконують спортивні розряди з військово-прикладних видів спорту. Разом з тим вказується, що в ряді частин і підрозділів, оперативних командувань, військово-навчальних закладах спостерігається низька ефективність спортивної роботи, помилки в організації, низькі методичні навички командирів підрозділів у проведенні спортивно-масової роботи, включаючи види спорту, які не розвивають необхідних якостей та не є переважаючими у вихованні згуртованого військового колективу, або військовослужбовці взагалі не займаються спортом.

Підґрунтя ефективності занять масовим спортом у курсантів складається з двох основних факторів: потреба у заняттях спортом та можливість її задоволення [3].

У відповідності з цим проблемна ситуація полягає у: з одного боку – для підвищення ефективності спортивної роботи необхідна наявність стійкої позитивної мотивації курсантів до занять спортом; з іншого боку – у недостатності наукових досліджень, які характеризують стан мотиваційної сфери курсантів та умов формування позитивних мотивів до занять спортом [6,7].

Для вивчення мотиваційної сфери курсантів було проведено анкетування, яке спрямоване на вивчення проблем в організації та проведенні спортивно-масової роботи у вищому військовому навчальному закладі. В анкетуванні взяло участь близько 80% курсантів кожного курсу Факультету військової підготовки Подільського державного аграрно-технічного університету.

Аналіз результатів опитування курсантів виявив, що у виборі спорту, яким би хотіли займатися курсанти переважають спортивні ігри, але діапазон видів спорту і відсоток їх прихильників на курсах дещо відрізняється.

Так, футболом, волейболом, баскетболом, настільним тенісом і навіть хокеєм на першому курсі хотіло б займатися 22,7% курсантів, а на другому близько 50% . Дещо подібною між собою виявилась зацікавленість курсантів третього, четвертого курсів різними видами єдиноборств (36,4 і 42,3% відповідно). Але уподобання респондентів одного підрозділу були дещо ширші від їх однокурсників у іншому. Так, 9% курсантів 5 роти (1-й курс) бачать себе у важкій атлетиці, 4,5 % – у гирьовому спорті і цілих 36,4% хотіли б займатися технічними видами спорту, такими як мотокрос і авторалі, тоді як в 6 роті (1-й курс) лише 15,4% віддають перевагу технічним видам спорту.

За результатами опитування проведено аналіз впливу позитивної мотивації курсантів 1 – 4 курсів до навчально-тренувальних занять у спортивних секціях і на підвищення рівня їх фізичної підготовленості. Порівняли результати, показані курсантами, які тренувались у складі підрозділу у визначений розпорядком дня період, що регламентує проведення спортивно-масової роботи ВНЗ із результатами курсантів, які постійно беруть участь у змаганнях на першість факультету у складі збірних команд підрозділів з міні-футболу, гирьового спорту, з багатоборства ВСК, армспорту та ін. (таблиця 1). Були проаналізовані результати виконання традиційних для перевірки вправ – підтягування на перекладині, бігу на 100 і 3000 метрів.

Таблиця 1

Порівняльний аналіз результатів у виконанні вправ членами збірних команд (n=34) та курсантами підрозділу (n=57)

Період навчання (семестри)	*Назва вправи*								
	підтягування на перекладині			*біг на 100 м*			*біг на 3000 м*		
	ЧЗК	КП	*t*	ЧЗК	КП	*t*	ЧЗК	КП	*t*
I	12.48±1.08	9.6±0.8	1.4	14.8±0.1	15.5±0.1	3.7	12.42±0,1	13.01±0,07	1.8
II	13.24±0.64	10.4±0.8	3.2	14.5±0.1	15,1±0.2	1.9	12.33±0,02	12.47±0,1	2.4
III	14.02±0.72	12.5±0.7	1.7	14.3±0.2	14.9±0.1	1.6	12.28±1,1	12.43±0,09	2.3
IV	14.51±0.61	13.3±1.0	1.3	14.1±0.2	14.7±0.01	1.7	12.19±0,02	12.38±0,01	3.2
V	14.92±0.42	13.5±0.9	1.6	14.0±0.2	14.5±0.1	2.1	12.05±0,1	12.39±0,2	4.6
VI	15.25±0.65	14.9±0.9	0.8	13.9±0.1	14.3±0.3	1.0	11.44±0,05	12.32±0,03	1.7
VII	15.58±0.58	14.4±0.01	0.3	13.8±0.01	14.5±0.1	3.1	11.41±0,01	12.34±0,1	3.1
VIII	15.63±0.73	14.6±1.0	1.5	13.8±0.1	14.6±0.2	4.0	11.37±0,02	12.35±0,02	3.3

Примітка. ЧЗК – члени збірних команд; КП – курсанти підрозділів

З аналізу ми встановили, що різниця у зростанні результатів курсантів – членів збірних команд, та курсантів підрозділу, що перевіряється до VI семестру, статистично незначна, а починаючи з VII семестру, результати звичайних курсантів не покращуються, а в деяких випадках навіть погіршуються. Результати членів збірних команд продовжують покращуватися та при цьому 100% мають спортивні розряди.

Таким чином, необхідно підкреслити, курсанти, у яких є певна позитивна мотивація, продовжують займатися улюбленим видом спорту та працюють над удосконаленням своєї фізичної підготовленості.

Висновки

Результати дослідження показали, що у курсантів, які займаються в секціях факультету, відбулося збільшення мотивації до занять спортом, а також підвищився

рівень фізичної підготовленості, який достовірно вищий, ніж у курсантів, які займались тільки в межах розпорядку дня у складі підрозділу. Наявність істотних розбіжностей у мотивації курсантів ВВНЗ, яких віднесено до різних груп тренувального впливу, потребує їх урахування, без чого неможливо ефективно планувати і застосовувати психолого-педагогічні методи у фізичному вихованні і спорті.

Проведені дослідження також дозволяють зробити висновок про те, що врахування побажань військовослужбовців, створення їм необхідних умов для реалізації спортивних уподобань, широкий спектр забезпечення цього процесу, в тому числі інвентарем можуть сформувати у них стійку мотивацію до занять масовим спортом та підвищити ефективність спортивно-масової роботи у військових частинах і військових навчальних закладах.

Список використаних джерел

1. Анохін Є.М. Формування мотивації курсантів військових навчальних закладів до занять фізичною підготовкою як невід'ємна передумова підвищення її ефективності // Матеріали відкритої науково-методичної конференції «Фізична підготовка військовослужбовців» 29-30 квітня 2003 р. – К.: НУФВСУ, 2003. – С. 100-104.
2. Бородін Ю.А. Мотивація курсантів вищих військових навчальних закладів до занять фізичною підготовкою і спортом: Навч. посібник – Київ: ТОВ «Поліпром», 2007. – 117 с.
3. Лобанов С.В. О значимости формирования у курсантов учебных частей мотивационно-ценностного отношения к занятиям физической подготовкой и спортом // Материалы итоговой научной конференции института за 1994 г. – Спб: ВИФК, 1995. – С. 64-65.
4. Наказ МОУ №400 від 5.11.1997 «Про затвердження Настанови з фізичної підготовки у Збройних Силах України». – Київ, 1999. – С. 71.
5. Романчук С.В. Вивчення мотивації військовослужбовців до занять фізичною підготовкою та спортом з метою підвищення рівня розвитку фізичних якостей // Молода спортивна наука України. – Львів: НФВ «Українські технології», 2004. – Вип. №8. – С. 317-320.
6. Романчук С.В. Формування позитивної мотивації до занять спортивно-масовою роботою // Матеріали відкритої науково-методичної конференції «Фізична підготовка військовослужбовців» 29-30 квітня 2003 р. – К.: НУФВСУ, 2003. – С. 48-51.
7. Романчук С.В., Бородін Ю.А. Особливості формування позитивної мотивації у курсантів технічних військових навчальних закладів до занять фізичною підготовкою і спортом // Фізична культура, спорт та здоров'я нації. – Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2004. – С. 318-322.

In the course of longitude certifying experiment the influence of motive factor on values, of cadets results physical training with different levels. In process of studying in the military educational institution over acting content of physical training was studied. The essential differences were revealed in results during performing physical exercises between cadets members of assembly crews and cadets of subunits, whose motivation to the sports-mass work differs, that causes the necessity into account given factor, while forming. The content of all cadets physical training.

Keywords: athletic sports-mass work; positive motivation of cadets; cadets who has sports grades, psychologically – teaching methods, physical training.

Отримано 29.09.2008 р.